

EUROOPA
KOMISJON

EUROOPA LIIDU VÄLISASJADE
JA JULGEOLEKUPOLIITIKA
KÕRGE ESINDAJA

Brüssel, 8.5.2014
JOIN(2014) 18 final

ÜHISARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

2013. aasta aruanne Hongkongi erihalduspiirkonna kohta

KOKKUVÕTE

Pärast Hongkongi üleandmist Hiinale Rahvavabariigile 1997. aastal on Euroopa Liit ja selle liikmesriigid tähelepanelikult jälginud Hongkongi erihalduspiirkonna majanduslikku ja poliitilist arengut, mis lähtub põhimõttest „üks riik, kaks süsteemi”. Komisjon esitab igal aastal aruande Hongkongi arengu kohta vastavalt 1997. aastal Euroopa Parlamendi ees võetud kohustusele. Käesolev 2013. aasta aruanne on järjekorras kuueteistkümmes.

EL leiab, et 2013. aastal juhitud täielikult Hiina ja Ühendkuningriigi ühisdeklaratsioonis ning Hongkongi põhiseaduses esitatud põhimõttest „üks riik, kaks süsteemi” Hongkongis on endiselt tagatud rahva põhiõigused ja -vabadused, õigusriik, turumajandus ning ettevõtluskeskkond.

Jätkus Euroopa Liidu ja Hongkongi suhete ja koostöö süvenemine. Novembris tegi visiidi Hongkongi Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso. Kaubandus- ja majandussuhted edenesid hästi. EL ja Hongkong jätkasid ja laiendasid dialoogi ja koostööd paljudes vastastikusel huvil pakkuvates valdkondades, nagu finantsteenused, toll, keskkond, teadusuuringud, haridus ja kultuur.

EL peab väga oluliseks Hongkongi stabiilsust, majanduslikku õitsengut ja demokraatiat ning on seisukohal, et see, kui valitsus on aruandekohustuslik, aitab kaasa Hongkongi stabiilsusele ja õitsengule ning võimaldab säilitada tema positsiooni peamiste rahvusvaheliste ärikeskuste hulgas.

EL on endiselt seisukohal, et selleks, et kooskõlas Hongkongi erihalduspiirkonna põhiseaduse ja Hongkongi rahva tahtega täita Hongkongi valitsuse ja Rahvakongressi alalise komitee eesmärk – kehtestada üldine hääleõigus 2017. aasta valitsusjuhi valimisteks ja 2020. aasta seadusandliku nõukogu valimisteks – tuleb veel palju ära teha.

POLIITIKASÜNDMUSED

Oma 2013. aasta jaanuari esimeses poliitilises pöördumises esitas Hongkongi valitsusjuht Chun-ying Leung oma pikaajalised eesmärgid ja tegevuskava. Tema eesmärk on viia ellu muutused, säilitada stabiilsus ja teenida rahvast pragmatismi vaimus. Ta lubas pidada kinni Hongkongi põhiväärtustest ja rakendada põhiseadusest tulenevat põhimõtet „üks riik, kaks süsteemi”. Lisaks lubas ta hoida häid suhteid Hongkongi ja Mandri-Hiina vahel.

Valitsusjuht märkis, et Hiina valitsus osutab Hongkongi erihalduspiirkonnale tugevat ja vankumatut toetust. Ta leidis, et Hongkong kasutab hästi ära põhimõtte „üks riik, kaks süsteemi” pakutavaid eeliseid, mis Hongkongile avanud Mandri-Hiina tohutu turu, avardunud tema majanduslikku haaret ja suurendanud tema tähtsust rahvusvahelise ärikeskuseks.

Peamiste poliitiliste algatuste eesmärk on soodustada majanduse arengut. Selleks kavatakse muu hulgas tugevdada Hongkongi majandussuhteid Mandri-Hiinaga ning edasi arendada finants-, äri- ja kutseteenuseid, rahvusvahelist laevandust, innovatsiooni ja katsetamist; suurendada maa ja subsideeritud eluasemete pakkumist lühemas ja keskpikas perspektiivis;

võtta meetmeid vaesuse leevendamiseks ja eakate hoolduse parandamiseks, parandada naiste ja etniliste vähemuste olukorda, arendada tööturupoliitikat ning tagada keskkonna kaitsmine ja säilitamine, parandades õhu kvaliteeti ja jäätmekäitlust ning soodustades keskkonnasäästlike hoonete ehitamist.

Nagu 2012. aastal, olid ka 2013. aastal täitev- ja seadusandliku võimu suhted keerulised. Seadusandjad peatasid või lükkasid edasi mitu algatust. Täitev- ja seadusandlik võim ei jõudnud lõpliku kokkuleppeni Hongkongi jaoks üliolulistest küsimustes, nagu tahkete jäätmete käitlus, eriti prügilad. Nii nagu 2012. aastal, kasutasid mõned seadusandliku nõukogu liikmed ka nüüd oma eesmärkide saavutamiseks venitamistaktikat. Muu hulgas kannatas venitamise käes eelarvearutelu, mille käigus mõned üksikud seadusandjaid esitasid 2013. aasta eelarveseaduse eelnõusse üle 700 muudatusettepaneku.

Seadusandliku nõukogu eesistuja Jasper Tsangi arvates on täitev- ja seadusandliku võimu halbadel suhetel struktuurne põhjus: valitsussüsteem on selline, mis ei võimaldagi valitsusel saada seadusandlikus nõukogus tugevat ja püsivat enamuse toetust. Eesistuja märkis ka, et nii seadusandlik kui ka täitevvõim peavad austama ja arvesse võtma üldsuse seisukohti. Hongkongi erihalduspiirkonna valitsusjuhi ja seadusandliku nõukogu valimiste süsteemi otsustamisel tuleks lähtuda eesmärgist tõhustada Hongkongi valitsemist.

Hongkong on pühendunud ametialase aususe edendamisele. Sõltumatu korrupsioonivastase võitluse komisjon (ICAC) teeb üldsuse seas tööd korrupsiooni vältimiseks, pöörates peatähelepanu seaduste täitmise tagamisele, koolitusele ja ennetustööle. ICACile esitati 2013. aastal 2 652 kaebust korrupsiooni kohta, mida on 33 % vähem kui 2012. aasta 3 932 kaebust. Menetlemisväärte kaebuste arv vähenes 41 %. Kaebuste arvu vähenemise põhjused ei ole selged. Korrupsioonivastase võitluse nõuandekomitee esimehe arvates võib põhjuseks olla üldsuse teadlikkuse tõus korrupsiooni ennetamise küsimustest, mis omakorda on ICACi teavitustegevuse tulemus. Teiseks põhjuseks võib olla ICACi usaldusväarsuse vähenemine seetõttu, et endine ICACi volinik tegi liiga suuri kulutusi ametlikele vastuvõtudele. Selle juhtumiga tegelesid valitsusjuhi moodustatud ICACi ametlike vastuvõtude ja visiitide ning kingituste regulatiivsüsteemide ja -menetluste sõltumatu järelevalvekomitee ning seadusandliku nõukogu avaliku sektori arvepidamissüsteemide komisjon. ICAC teatas, et kavatses rakendada kõik soovitud, mida need komisjonid esitavad.

2013. aastal oli poliitilise arutelu keskmes üldise valimisõiguse kehtestamine 2017. aasta valitsusjuhi valimisteks. Teadlaste rühmad, kodanikuühiskonna- ja ettevõtjate organisatsioonid ning erakonnad tegid selles küsimuses mitu algatust. Enamiku ettepanekute eesmärk on muuta kandidaatide esitamise süsteemi demokraatlikumaks. Üks algatus, *Occupy Central*, kes käivitas kampaania demokraatliku valimissüsteemi toetuseks, teatas, et kavatses hõivata Hongkongi keskuse äripiirkonna, kui erihalduspiirkonna valitsemissüsteemi reformimise ettepanek ei vasta rahvusvahelistele normidele.

Valimissüsteemi reformi ümber toimivas avalikus arutelus osalesid ka Hongkongi erihalduspiirkonna valitsuse liikmed ja Hiina Rahvavabariigi kontaktbüroo Hongkongis

direktor. Kontaktbüroo direktor rõhutas, et reformi õigusliku aluse moodustavad põhiseadus ning Hiina Rahvakongressi alalise komitee otsused valitsusjuhi ja seadusandliku nõukogu liikmete valimise korra kohta. Ta lisas, et keskvalitsuse arvates peab tulevane valimissüsteem tagama, et valitakse ja nimetatakse ainult sellised kandidaadid, kes armastavad Hiinat ja Hongkongi.

Valitsusjuht teatas 17. oktoobril 2013, et luuakse põhiseadusliku arengu töörühm, mida juhivad haldusteenistuse peasekretär, justiitsminister ning põhiseadus- ja Mandri-Hiina küsimuste minister. 4. detsembril käivitas Hongkongi erihalduspiirkonna valitsus avaliku arutelu 2017. aasta valitsusjuhi valimisteks ja 2016. aasta seadusandliku nõukogu valimisteks valimissüsteemi reformimise kohta. Arutelu aluseks olevas dokumendis¹ paluti üldsusel esitada oma seisukohad põhiseadus- ja Mandri-Hiina küsimuste ministeeriumile 3. maiks 2014.

Avalik arutelu on aidanud valimissüsteemi reformi käsitlevat arutelu paremini vormida ja suunata. Kandidaatide esitamise korra kohta esitatud seisukohad lahknevad märkimisväärselt, kusjuures Hongkongi erihalduspiirkonna valitsuse ja kogu Hiina valitsuse ning demokraatiat pooldavate parteide ja nende toetajate seisukohad on lausa vastandlikud. 2015. aastal tuleb selles ja teistes olulistest küsimustes leida kompromiss, et valimissüsteemi jõutaks reformida 2016. aasta seadusandliku nõukogu ja 2017. aasta valitsusjuhi valimiste ajaks. Need valimised on Hongkongi tõhusa valitsemise seiskohalt väga olulised.

Hongkongis õigusriigi põhimõtete järgimise jätkamine ja kohtusüsteemi sõltumatus olid ka möödunud aastal avaliku arutelu teemaks. 2013. õiguspõhise aasta pidulikul avamisel ütles ülemkohtu esimees kohtunik Geoffrey Ma Tao-li, et õigust tuleb käsitada tervikuna, ning rõhutas kohtunike põhiseadusliku rolli ja kohtumenetluse läbipaistvuse tähtsust. Ülemkohtu esimees oli veendunud, et Hongkongi kohtunike sõltumatus jääb püsima.

Ülemkohus langetas 2013. aastal kaks otsust, mis toetavad ülemkohtu esimehe seisukohta, et Hongkongis järgitakse endiselt kõiki õigusriigi põhimõtteid. Ühe otsusega kinnitati edukalt sugu vahetanud transsooliste isikute õigust abielluda ja tunnistati põhiseadusvastaseks õigusnormid, mis seda takistavad. Teise otsusega tunnistati põhiseadusvastaseks valitsuse poliitika, mille kohaselt antakse üldist sotsiaalabi ainult nendele, kes on elanud Hongkongis üle seitsme aasta. Täiustada tuleks teatavaid õigusnorme, näiteks neid, mis reguleerivad õigusabi andmist väikese sissetulekuga isikutele.

Hongkongis tegutsevad Euroopa ettevõtjad nimetavad õigusriigi põhimõtte järgimist ja tasemel kohtusüsteemi peamiste põhjustena, miks nad on oma Hiina või Aasia peakorterid asutanud Hongkongis. Justiitsminister Rimsky Yuen jätkas Hongkongi kui õigusriigi põhimõtete järgija mainele tuginedes Hongkongi kui rahvusvahelise vahendus- ja õigusteenuste pakkuja populariseerimist. Hiina merekohus teatas, et kavatseb Hongkongis

¹ Consultation Document on the Methods for Selecting the Chief Executive in 2017 and for Forming the Legislative Council in 2016. Dokumendis käsitletakse seadusandliku nõukogu moodustamist 2016. aastal, mitte 2020. aastal.

asutada oma harukontori, ning Haagis asuv Alaline Vahekohus teeb ettevalmistusi selleks, et ta saaks oma istungeid pidada ka Hongkongis.

Justiitsminister, kes on ühtlasi õigusreformi komisjoni esimees, teatas kavatsusest uurida seda, kas tuleks teostada reforme arhiiviseaduse, teabele juurdepääsu ja kolmandate isikute rahastamisel tegutsevate vahekohtute valdkonnas.

Hongkongi elanikel on endiselt sõna- ja ühinemisvabadus. Nagu igal aastal, toimusid ka 2013. aastal tavapärasel 4. juuni ja 1. juuli meeleavaldused, ning peeti veel kaks suurt poliitilist demonstratsiooni. Võrdsete võimaluste komisjoni esimees komisjoni pidas kõne iga-aastaselt *Gay Pride*'i rongkäigul ning toimus ka arvukalt väiksemaid meeleavaldusi seoses Hongkongi ja Mandri-Hiina poliitiliste ja sotsiaal-majanduslike probleemidega. Enamik meeleavaldusi olid rahumeelsed ja politsei reageeris neile mõõdukalt.

Meedia, sh digitaalmeedia, oli jätkuvalt vaba ning kajastas sündmusi mitmest vaatenurgast. Ometi võib Hongkongi ajakirjanike liidu aastaaruandest saada aimu, et nii trüki- kui elektrooniline meedia rakendavad eriti Mandri-Hiinat puudutavaid sündmusi kajastades enesetsensuuri. 2013. aasta suundumusi arvesse võttes langes Hongkongi organisatsiooni „Piirideta Reporterid” 2014. aasta ajakirjandusvabaduse indeksis kolme koha võrra, 61. kohale, põhjuseks enesetsensuur ja riigivalitsuse kontaktbüroo mõju suurenemine. Meedia vabadusest oleneb põhimõtte „üks riik, kaks süsteemi” järgimine ja Hongkongi maine sellise ettevõtluskeskkonnana, kus teabe liikumist ei piirata. Seetõttu võiks valitsusjuht esineda meediavabadust toetavate avaldustega.

Avalikes aruteludes ja meedias käsitleti laialdaselt Hongkongi suhteid Hiinaga. Aeg-ajalt põhjustasid Hongkongis sotsiaalset rahulolematust ja tema ametiasutustele poliitilisi probleeme kiiresti laienevad majandus- ja inimestevahelised suhted, sealhulgas turism. Probleemide allikaks oli näiteks Mandri-Hiina elanike nõudluse suurenemine eluaseme ning alg- ja keskkoolikohtade järgi (eriti Hongkongi ja Mandri-Hiina piiri läheduses), töökohad Mandri-Hiinast pärit tööotsijatele, Mandri-Hiinast lähtuva turismi suurenemisest põhjustatud ühistranspordi koormuse kasv (kui 2012. aastal saabus Mandri-Hiinast 35 miljonit turisti, siis 2013. aastal juba 41 miljonit²) ning nõudluse suurenemine teatavate tarbekaupade, näiteks väikelaste piimasegu järele, mis ajuti põhjustas nende kaupade nappust Hongkongis.

Valitsus võttis meetmeid, et kaitsta Hongkongi elanike huve ning stabiliseerida turgu kiire hinnatõusu ja kaubapuuduse olukorras. Nendest abinõudest hoolimata tugevnesid Mandri-Hiina vastased meeleolud meedias, sealhulgas sotsiaalmeedias, ja tekkisid mõned radikaalsed Mandri-Hiina vastased rühmitused.

² Allikas: Hongkongi turismiamet.

MAJANDUSSÜNDMUSED

Hongkong on endiselt üks maailma juhtiv finants- ja kaubanduskeskusi. Hongkongi neli peamist majandusvaldkonda (finantsteenused, kauplemise ja logistika, turism ning kutse- ja tootjateenused) on olnud Hongkongi majanduskasvu peamised tegurid, mis omakorda soodustavad muude sektorite kasvu ja töökohtade loomist. Linn saab suurt kasu Hiina majandusbuumist ning mängib olulist rolli Mandri-Hiina kaubanduses ja sinna tehtavates investeringutes. Hongkongi õitsengule aitab kaasa kinnipidamine pöhväärtustest – õigusriigist, teabe vabast liikumisest, läbipaistvusest ja korrupsioonivastasest hoiakust.

2013. aasta oli Hongkongile majanduslikult edukas. Hongkong sai ka sel aastal kõrgeid kohti paljudes ülemaailmsetes majandusvabaduse ja konkurentsivõime uuringutes³. Kuid hoolimata Hongkongi majanduslikest saavutustest pakub talle ühe suuremat konkurentsi Hiina, kes liberaliseerib oma majandust, ning piirkonna muud majanduskeskused. Hongkongis jätkus stabiilne majanduskasv: 2013. aasta reaalkasv oli 2,9 %. Kasvu peamine tõukejõud olid sisenõudlus, sest välissektorit mõjutas negatiivselt maailmamajanduse nõrkus. Tööhõive oli korralik ning töötuse määr püsis suurema osa aastast 3,3 % kandis. Tarbijahinnad tõusid 4,3 %.⁴

Hiina valitsuse toetusel säilis Hongkongi staatus suurima rahvusvahelise renminbi-jüaanides (RMB) kauplemise keskusena. 2013. aasta lõpul oli Hongkongis renminbi-jüaani hoiuseid üle 1 triljoni RMB,⁵ mis on suuruselt teine renminbi-jüaani hoiuste summa Mandri-Hiina järel. Võrreldes muude finantskeskustega säilitas Hongkong oma konkurentsieelise turu infrastruktuuri ja likviidsuse valdkonnas, pakkudes suurt valikut RMB-põhiseid investeerimistooteid. 24. juuni 2013 käivitus ametlikult Hongkongi pankadevahelise intressimäära CNH HIBOR kindlaksmääramine. See annab võrdlusaluse välislaenu intressimäärade kehtestamiseks ja võimaldab pakkuda rohkem võimalusi riskide maandamiseks. Järgmiseks sammuks, millega tugevdatakse Hongkongi seisundit Aasia fondivalitsemise sõlmpunktina, on fondide toodete mõlemapoolne tunnustamine Mandri-Hiina ja Hongkongi poolt. Mandri-Hiina ja Hongkongi reguleerivad asutused on esitanud sellise tunnustamise kava. Selle kohaselt saavad välisriikide fondivalitsejad müüa fondide tooteid Mandri-Hiinas ja Mandri-Hiina fondivalitsejad saavad müüa oma tooteid Hongkongis.

Samal ajal laiendas Hiina oma renminbi-jüaani rahvusvahelist kasutamist. Nüüd saavad rahvusvaheliste RMBga kauplemise keskustena toimima hakata ka London, Pariis, Frankfurt, Singapur ja Taipei. Hongkong lõi muude rahvusvaheliste turgudega kiiresti sidemed. 2013.

³ Maailmapanga grupi ettevõtlusaruandes „Doing Business 2014” tunnistati Hongkong ettevõtlussõbralikkuse poolest maailma paremuselt teiseks piirkonnaks Singapuri järel. ÜRO kaubandus- ja arengukonverentsi 2013. aasta investeerimisaruande kohaselt oli Hongkong 2012. aastal maailma suuruselt kolmas välismaiste otseinvesteeringute saaja (75 miljardit USA dollarit) ning Aasia suuruselt kolmas välismaiste otseinvesteeringute tegija (84 miljardit USA dollarit).

⁴ Kõik Hongkongi majandusnäitajad pärinevad Hongkongi valitsuse statistika- ja rahvaloendusameti avaldatud ametlikust statistikast.

⁵ Hongkongi rahandusameti teatel ulatus RMBdes tehtud hoiuste ja lunastamata hoiusesertifikaatide summa 2013. aasta lõpul 1 053 miljardi CNHni. 2012. aasta lõpul oli RMB-hoiuste ja lunastamata hoiusesertifikaatide summa 720 miljardit CNH.

aasta detsembris kirjutati alla Hongkongi ja Singapuri börsi koostöölepingule renminbi-jüaani põhiste investeerimistoodete valdkonnas. Kuid uute turuosaliste ilmumisega suureneb ka väliskonkurents.

Hiina majandusreformid on Hongkongile loonud nii uusi võimalusi kui ka uusi probleeme. Hongkongis on tekitanud elavat vastukaja Pekingi plaan luua katseline vabakaubanduspiirkond Shanghais. Meedia ja ettevõtjad on laialdaselt arutlenud selle üle, milliseid poliitilisi meetmeid tuleks võtta selleks, et uus Shanghai piirkond saaks katsetada RMB konverteerimise laiendamise ja vabamalt kujunevate turupõhiste intressimääradega. Leidub neid, kes pelgavad, et nende valdkondade liberaliseerimine hakkab ohustama Hongkongi kui Aasia juhtiva rahanduskeskuse seisundit. Ettevõtjate ühise seisukoha kohaselt tuleb Hongkongil konkurentsivõime säilitamiseks oma eelised veelgi paremini ära kasutada.

Hongkongi ja Mandri-Hiina majandussidemete tugevnemine jätkus vabakaubanduslepinguga hõlmatud teenuste ringi laienemisega. 29. augustil 2013 kirjutati alla Hongkongi ja Mandri-Hiina tihedama majanduspartnerluse kokkuleppe (CEPA) X lisale. Lepinguosalised on avalikult teatanud, et CEPAGA ettenähtud liberaliseerimine on ulatuslikum ja põhjalikum kui on ette nähtud mis tahes muude Mandri-Hiina ja tema teiste partnerite vabakaubanduslepingutega. Praeguse seisuga näeb CEPA ette 403 teenuskaubanduse liberaliseerimismeedet. Hiina valitsus on lubanud CEPA abil liberaliseerida Mandri-Hiina ja Hongkongi vahelise teenuskaubanduse 2015. aasta lõpul, s.t veel enne 12. viisaastaku lõppu. Guangdongi provintsi valitsus esitas ettepaneku moodustada Guangdongist, Hongkongist ja Macaust üks vabakaubanduspiirkond eesmärgiga liberaliseerida Guangdongi provintsi ja Hongkongi vaheline teenuskaubandus 2014. aasta lõpuks.

Hongkongi ja Guangdongi valitsused on ühiselt investeerinud ulatuslikesse infrastruktuuriprojektidesse, luues uusi transpordiühendusi Hongkongi ja Pärljõe suudmeala vahel. 2010. aastal alanud Guangzhou, Shenzheni ja Hongkongi vahelise kiirraudteeühenduse rajamine ning samal aastal alanud Hong Kong – Zhuhai – Macau silla ehitus edenesid ka 2013. aastal stabiilselt.

Vastuseks kohalike ettevõtjate üleskutsetele ja selleks, et säilitada oma konkurentsivõime piirkondliku kaubandus- ja teenuskaubanduskeskuse sõlmpunktina, on Hongkong suurendanud oma aktiivsust piirkondlikes ja mitmepoolsetes algatustes. Hongkong kavatses algselt ühineda Kagu-Aasia Maade Assotsiatsiooni (ASEAN) ja Hiina vabakaubanduspiirkonnaga, kuid võttis siiski vastu ASEANi ettepaneku sõlmida kahepoolne leping. 2013. aasta mais teatas Hongkong, et ta kavatseb osaleda Maailma Kaubandusorganisatsiooni 23 liikme läbirääkimistel teenuskaubanduslepingu (TiSA) üle. Lisaks CEPAlle on Hongkong alla kirjutanud vabakaubanduslepingu Uus-Meremaa, Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni ja Tšiiliga.

Hongkongi-sisestest ülesannetest oli valitsuse jaoks 2013. aastal olulisim lahendada ülekuumenenud kinnisvaraturu probleem. Sel eesmärgil võeti meetmeid nõudluse ohjeldamiseks. Muu hulgas kehtestati suur tempelmaks kinnisvaratehingutele ja muudeti

rangemaks hüpoteeklaenu andmise eeskirju. Valitsus asendas ka 14 aastat kehtinud rakendusloetelude süsteemi ja haaras initsiatiivi sellega, et alustas iga-aastase maamüügi programmi alusel valitsuse kinnisvara müüki. Kinnisvarahinnad on tuntavalt stabiliseerunud ja 2013. aastal vähenes müügimaht 37,7 %⁶. Pidades silmas erakordselt madalate intressimääradega keskkonnas tekkinud varade mulli lõhkemise ohtu, on valitsus korduvalt kinnitanud oma kavatsust säilitada ranged meetmed, hoolimata kinnisvarasektori ettevõtjate survest. Samuti lubas valitsusjuht Leung suurendada eluasemete pakkumist ja ohjeldada nende hinnatõusu. Tegemist on probleemidega, mis on muutnud eluaseme ostmise enamiku elanike jaoks võimatuks ja suurendanud sotsiaalset rahulolematust. Valitsus kuulutas välja pakkumispõhise eluasemestrategia, mille kohaselt peaks kümne aasta jooksul valmima 470 000 uut eluaset, neist 60 % sotsiaalkorterid.

Valitsus on võtnud uusi meetmeid sissetuleku- ja varandusliku lõhe kärpimiseks. Olulise sammuna avaldati 2013. aasta septembris esmakordselt Hongkongi ametlik vaesuskünnis. Künniseks kehtestati pool leibkondade kuu sissetuleku mediaanväärtusest. 2012. aastal olukorda analüüsid selgus, et enne sekkumist ei küündinud künniseni 541 000 leibkonda kokku 1 312 000 inimesega ning et vaesuse määr oli 19,6 %. Pärast sekkumist jäi allapoole künnist umbes miljon inimest, mis teeb vaesuse määraks 15,2 %. Vaesuskünnise avaldamine on suurendanud ootust, et valitsus võtab vaesuse leevendamiseks rohkem ja mõjusamaid meetmeid.

2013. aasta oktoobris algatas valitsus neljakuise arutelu Hongkongi rahvastikupoliitika küsimustes, soovides kujundada ühised seisukohad ja töötada välja jätkusuutliku poliitika. Prognoosi kohaselt hakkab töötavate inimeste arv alates 2018. aastast kahanema. Vaesuse vähendamise ja vananeva elanikkonna aitamise vajadus põhjustavad pikaajalist eelarveprobleemi. Eelolevail aastail peab valitsus teostama keerulise ja vastuolulise poliitilise tegevuskava, sealhulgas suurendama tootlikkust, suurendama vajalike oskustega töötajate kaasamist, tagama tööjõu sisserände, assimileerima hiljutised sisserändajad, tagama sotsiaalkindlustuse ja eakate hoolduse ning tagama eelarve jätkusuutlikkuse ja majanduskasvu, säilitades samas ühiskonna tasakaalu ja sidususe.

Hongkongi ettevõtjad osutasid häälekalt tööjõunappuse probleemile ning kutsusid üles leevendama tööjõu sissetoomise korda. Hongkongi üldine kaubanduskoda teatas, et 2013. aasta juuli seisuga oli täitmata ligi 110 000 töökohta, mis on 1989. aasta rekordilise 122 000 lähedal. Ehituse, jaekaubanduse, toitlustuse ning sotsiaalteenuste valdkonnad on pidevalt kannatanud tööjõupuuduse käes. Küsimus võib edaspidi põhjustada tuliseid vaidlusi ametiühingute, seadusandjate ja ettevõtete juhtide vahel. Kuna tööturu tingimused on soodsad, kasvasid palgad 2013. aastal jõudsalt. Kuna olukord tööturul on ühtlasi ka pingeline, tõusis märkimisväärselt ka madalama kvalifikatsiooniga töötajate palk. 2013. aasta mais kergitati miinimumpalka 28 Hongkongi dollarilt 30 dollarile.

⁶ Hongkongi erihalduspiirkonna valitsuse andmete kohaselt vähenes eluasemena kasutatava kinnisvara ostulepingute arv, mis 2012. aastal oli 81 333 lepingut, 2013. aastal 50 676 lepinguni.

2013. aastal esitas valitsus kaks olulist keskkonnapoliitika kava – Hongkongi õhu puhastamise kava ja ressursside säästva kasutamise kava (2013–2022). Valitsus asendas ka Hongkongi senise õhusaaste indeksi uue tervisepõhise õhukvaliteedi indeksiga, mis pakub teavet lühiajaliste terviseohtude kohta reaalse õhusaasteandmete põhjal. Eesmärgiga vähendada tahkete jäätmete kogust kümne aasta jooksul 40 %, esitati kava, mille kohaselt võidakse kehtestada jäätmetasu, laiendada prügilaid ja ehitada uus jäätmepõletusjaam. Lisaks kavatakse toetada ringlussevõtu laiendamist ja vähendada jäätmete teket. Üldsust on üha enam hakanud huvitama ja pannud muretsema keskkonnaprobleemid. Kõnealuste kavade, eriti aga puhte õhu algatuse rakendamine nõuab tugevat poliitilist tahet, üldsuse kaasamist, terve ühiskonna toetust ja piiriülest koostööd eelkõige Pärlijõe suudmealal.

EUROOPA LIIDU JA HONGKONGI SUHTED JA KOOSTÖÖ

2013. aastal jätkus Euroopa Liidu ja Hongkongi kahepoolsete suhete ja koostöö areng ja tugevnemine. Hongkongi roll piirkonnas on endiselt suur ning ta on oluline ELi ja Mandri-Hiina vaheliste kaubandus- ja investeringuvoogude vahendaja.

EL hoidis oma positsiooni Hongkongi suuruselt teise kaubanduspartnerina Mandri-Hiina järel⁷. 2013. aastal suurenes ELi ja Hongkongi kaubavahetus 3,9 % 46 miljardi euroni, kusjuures EL kaubandusbilansi ülejääk suurenes veelgi⁸.

EL oli Hongkongis asuvate välisfirmade peamine päritolupaik. 2013. aasta juuni seisuga oli Hongkongis 1 921 ELi ettevõtet, sealhulgas 452 piirkondlikku peakorterit ning 725 piirkondlikku ja 744 kohalikku filiaali⁹. ELi ettevõtted tegutsevad paljudes sektorites, peamiselt finants- ja äriteenuste, kaubavahetuse, logistika, ehituse ja jaekaubanduse alal. ELi ettevõtted mängivad eriti väljapaistvat rolli Hongkongi pangandus-, kindlustus- ja väärtpaberisektoris. Hongkong meelitab endiselt paljusid Euroopa kodanikke sinna elama ja töötama ning on üks suuremaid Euroopa ettevõtjate kogukondi Aasias.

ELi ja Hongkongi investeerimissidemed on viimastel aastatel märkimisväärselt tugevnenud. Ajavahemikul 2009–2012 ELi välismaised otseinvesteeringud Hongkongi neljakordistusid 3,7 miljardilt eurolt 15 miljardile eurole¹⁰. See annab tunnistust ELi ettevõtjate vaibumatust huvist Hongkongi kui investeerimiskeskuse suhtes. Rekordi tegid ka Hongkongi otseinvesteeringud ELi, jõudes keskmiselt 5,3 miljardi euroni aastas samal ajavahemikul. ELi välismaiste otseinvesteeringute kogumaht Hongkongis kasvas 90 miljardilt eurolt 2009. aastal 133 miljardile eurole 2012. aastal. Seevastu samal ajavahemikul Hongkongi ELi tehtud välismaiste otseinvesteeringute kogumaht peaaegu kahekordistus, kasvades 27,5 miljardilt eurolt 50 miljardile eurole.

⁷ Järjestus põhineb Hongkongi statistika- ja rahvaloendusameti avaldatud kaubandusstatistikal.

⁸ Allikas: Eurostati väliskaubandusandmebaas Comext.

⁹ Allikas: Hongkongi statistika- ja rahvaloendusamet.

¹⁰ 16. detsembril 2013 saadud Eurostati andmed välismaiste otseinvesteeringute kohta.

ELi ettevõtjad tunnustavad Hongkongi õigusriigi põhimõtete austamise, läbipaistvuse, teabe- ja meediavabaduse, Mandri-Hiina turule eelisjuurdepääsu ning kvaliteetteenuste kättesaadavuse pärast. EL peab neid tegureid Hongkongi heaolu ja tema piirkondliku ja rahvusvahelise ettevõtluskeskuse staatuse säilimise seisukohalt ülioluliseks.

14. novembril 2013 toimus Hongkongis seitsmes kohtumine Euroopa Komisjoni ja Hongkongi erihalduspiirkonna valitsuse struktureeritud dialoogi raames. Struktureeritud dialoog on ELi ja Hongkongi jaoks kasulik raamistik, mis võimaldab arutada ühist huvi pakkuvaid küsimusi ja määrata kindlaks tulevasi koostöövaldkondi. 2013. aasta kohtumisel leppisid pooled kokku tugevdada koostööd ja suhteid hariduse, innovatsiooni, keskkonnakaitse ja konkurentsioiguse valdkonnas. EL kiidab heaks Hongkongi tegevuse oma finantsteenuste valdkonna õigusnormide ajakohastamisel ning tema aktiivse võitluse rahapesu ja terrorismi rahastamise vastu. Võttes arvesse maksuametite koostöö arenemist, teatas EL, et soovib kaasata Hongkongi maksuteabe automaatset vahetamist käsitlevatesse tehnilistesse aruteludesse. Lisaks soovib EL kiirendada Hongkongi ja liikmesriikide vaheliste kahepoolsete lennuteenuste lepingute ajakohastamist ELi määramissättega. EL on väljendanud ka soovi süvendada dialoogi investeerimisfondide tegevuse õigusliku reguleerimise küsimuses.

2013. aastal toimus mitmeid kõrgetasemelisi ELi institutsioonide juhtide visiite Hongkongi erihalduspiirkonda. Kõrgeimatasemeliseks visiidiks oli Euroopa Komisjoni presidendi José Manuel Barroso külaskäik novembris. President kohtus Hongkongi valitsusjuhi ja seadusandliku nõukogu eesistujaga. President Barroso esines kõnega üritusel, millega tähistati Euroopa Liidu esinduse Hongkongis ja Macaus 20. aastapäeva. Ta rõhutas, et ELi ja Hongkongi suhted on pikaajalised ning et EL on kõige kõrgemal tasandil kohustunud neid edasi arendama. Märtsis külastas Hongkongi Euroopa Pangandusjärelevalve esimees Andrea Enria. Kõrgete ametnike korrapärased külastused on tugevdanud sidemeid ühist huvi pakkuvates valdkondades, nagu Euroopa Liidu välissuhted, finantsteenuste õiguslik regulatsioon, makromajanduslikud küsimused, kaubandus ja investeringud, toote- ja toiduohutus, keskkond ning konkurents. Lisaks külastasid Hongkongi neli Euroopa Parlamendi delegatsiooni, mis aitas veelgi parandada kahepoolseid suhteid ja koostööd seadusandliku nõukoguga.

Hongkongis tegutsevate Euroopa ettevõtjate peamine esindusorgan on Euroopa Kaubanduskoda, mis 2013. aastal astus mitmeid samme valitsusega peetava dialoogi edendamiseks ning ELi ettevõtluse ja tööstuse positsiooni parandamiseks. Kaubanduskoda viis osa üritusi läbi 1. septembril 2012 käivitunud Hongkongi ja ELi akadeemilise programmi (EUAP) raames. EUAP on konsortsium, mida juhib Hongkongi baptistlik ülikool ja kuhu kuuluvad Hongkongi Hiina ülikool, Hongkongi ülikool ja Lingnani ülikool. EUAPi eesmärk on edendada akadeemilist uurimistööd, suurendada ELi tuntust teavitustegevuse kaudu ja tugevdada akadeemilist koostööd ELi kõrgharidusasutustega.

Selleks et veelgi tihendada sidemeid Hongkongiga, on ELi ja tema liikmesriikide diplomaatilised esindused teinud avaliku diplomaatia jõupingutusi eesmärgiga muuta ELi Hongkongis nähtavamaks, suurendada teadlikkust ELi poliitikavaldkondadest ning pakkuda

nende kohta rohkem teavet. Selliste poliitikavaldkondade hulka kuuluvad kaubandus- ja õigusloomepoliitika, energia ja kliimamuutused, finantsteenuste regulatsioon, tolliküsimused, soolise võrdõiguslikkuse poliitika, kultuuridevaheline dialoog, akadeemilised teemad ning ELi roll maailmas. Eriti oluline on olnud rida viljakaid kohtumisi ELi esinduste juhtide, Hongkongi valitsuse liikmete, Hongkongi seadusandliku nõukogu kõrgemate ametnike ja teiste juhtivate tegelaste vahel.

ELi diplomaatilised esindused on teinud ka omavahelist koostööd, et tugevdada inimestevahelisi kontakte ja edendada akadeemilist suhtlust sellise ühistegevuse raames nagu ELi kõrgharidusmess, ELi filmifestival ning algatus „Model EU”.

Komisjon kavatseb ka tulevikus arendada suhteid Hongkongiga, tugevdada majandus-, kaubandus- ja investeerimissidemeid, süvendada koostööd ettevõtjate ja kodanikuühiskonna organisatsioonidega ning edendada liikuvust ja suhteid Hongkongi elanikega. 2014. aasta prioriteedid on finantsteenuste õiguslik reguleerimine ja maksustamine, tolliküsimused, intellektuaalomandi õiguste kaitse ning haridus, teadus-, kaubandus- ja investeerimissidemete edasiarendamine.